

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. Dr. A. B. A. VAN KETEL, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF, M. PIMENTEL EN H. R. REDER

RUBRIEK REDACTEUREN: EXAMEN-VRAAGSTUKKEN: Drs. ABR. MEY EN Drs. J. PAARDEKOOPER — LITERATUUR: Drs. S. KLEEREKOPER — BESLECHTE GESCHILLEN: PROF. Mr. CH. ZEVENBERGEN — UIT DE FINANCIËLE HUISHOUDING DER OVERHEID: J. H. TEXTOR — UIT HET BUITENLAND: F. HAARBOSCH, Ch. HAGEMAN, Drs. A. TH. DE LANGE, Drs. W. P. DEN TURK — EFFICIENTIE: R. W. STARREVELD — BELASTINGVRAAGSTUKKEN: J. O. VAN GRUISEN — NIEUWS INZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN: Mr. Dr. E. TEKENBROEK — REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT LITERATUUR: Mev. Dr. R. PHILIPS, Drs. G. L. GROENEVELD, J. P. DE HAAN EN J. C. SPANGENBERG BUITEN DE VASTE RUBRIEKEN WERDEN IN DE BEIDE VORIGE JAARGANGEN BIJDRAGEN GEPLAATST VAN Dr. O. BAKKER, Drs. F. Th. BEDEAUX, W. N. DE BLAËY, Ir. A. L. TER BRAAKE, F. F. VAN DOORNE, F. N. GLAVIMANS Jr., Drs. A. M. GROOT, E. GOUDSMIT, Drs. J. F. HACCOÛ, J. H. HAGEMAN, Ir. H. VAN HEYST, Th. v. HOORN, W. C. KOPPENBERG Jr., C. H. A. J. JANSSENS, A. J. VAN NOORDWIJK, J. J. M. H. NYST Mr. L. M. M. NYST, JAMES POLAK, A. RITZ, Dr. M. J. H. SMEETS, F. SWART, W. J. TOMBE, Drs. W. P. DEN TURK, e.a.

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY
TESSELSCHADESTR. 15 - AMSTERDAM, TEL. 82444

UITGEVER: J. MUUSSES - PURMEREND
TELEFOON 77 - GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDRAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADRIJK IS GEORLOOFD. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS.

VERSCHIJNT MAANDELIJKS. BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—, FRANCO PER POST F 10.24. BUITEN-
LAND F 10.60. — MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG

INHOUD:

Kan de accountant zich uit hoofde van zijn beroep verschoonen van het afleggen van getuigenis?	Blz.	161
door Mr. Th. W. Branbergen, met naschrift van L. van Essen Lzn.		
Deutsches Fachkongress für das Prüfungs- und Treuhandwesen in Weimar	„	164
door G. P. J. Hogeweg		
Een Zweedsch Accountantsrapport	„	165
door J. J. M. H. Nijst		
Examen Accountant der Directe Belastingen		166
Inrichtingsleer October 1936		
Universiteit van Amsterdam	„	167
Tentamen Contrôleleer November 1936		
Nederlandsch Instituut van Accountants	„	169
Schriftelijk examen Accountancy C November 1936		
Repertorium van Tijdschrift-Literatuur op het gebied van Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde	„	172
Boeken-Repertorium	„	174
Inhoud van den dertienden jaargang van het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde	„	175

KAN DE ACCOUNTANT ZICH UIT HOOFDE VAN ZIJN BEROEP VERSCHOONEN VAN HET AFLEGGEN VAN GETUIGENIS?

Naar aanleiding van het praeadvies van den heer L. van Essen over „Het Beroepsgeheim van den Accountant” en de behandeling van dit onderwerp in de bijeenkomst der leden van het Nederlandsch Instituut van Accountants in April 1936, zij het mij vergund nog een enkele opmerking te maken over de vraag of het beroepsgeheim van den Accountant mede brengt het recht zich van het afleggen van getuigenis voor den Rechter te verschoonen.

De Wet bepaalt, dat alle degenen, die uit hoofde van hunnen stand, beroep of wettige betrekking tot geheimhouding verplicht zijn, zich van het afleggen van getuigenis kunnen verschoonen, doch alleen en bij uitsluiting nopens hetgeen, waar-

van de wetenschap aan hen als zoodanig is toevertrouwd (zie voor strafzaken artikel 218 Wetb. van Strafvord. en voor burgerlijke zaken art. 1946 sub 3o. Burg. Wetb.)

De Wet bepaalt niet nader welke beroepen dat recht om zich van het afleggen van getuigenverklaringen te verschoonen, mede brengen (behoudens in speciale Wetten voor enkele beroepen in het bijzonder, waar het beroep van accountant niet bij is).

Wij moeten dus door na te gaan wat de bedoeling en de ratio van genoemde wetsbepalingen is, de vraag trachten te beantwoorden of ook de Accountant een beroep uitoefent, dat hem het recht geeft zelfs voor den Rechter te zwijgen.

Naar de zoeven aangehaalde woorden van de Wet zou men tot de opvatting kunnen komen, dat aan ieder die een beroepsgeheim heeft ook het verschooningsrecht toekomt.

Toch meenen wij te moeten betwijfelen of het wel de bedoeling van den Wetgever geweest is te bepalen, dat de geheimhoudingsverplichting altijd met het verschooningsrecht zou moeten samengaan.

Het komt ons namelijk voor, dat naar een geheel anderen maatstaf beoordeeld moet worden of iemand uit hoofde van zijn beroep tegenover derden zwijgen moet, dan wel tegenover den Rechter zwijgen mag.

Immers in het eerste geval is vrijwel uitsluitend aan de orde het waken tegen misbruik van vertrouwen. Terecht heeft de Wetgever met straf bedreigd dengeen, die opzettelijk eenig geheim, hetwelk hij uit hoofde van zijn beroep verplicht is te bewaren, bekend maakt. Het is in het belang der openbare orde en goede zeden, dat iemand niet oververtelt hetgeen hem niet als een nieuwtje werd medegedeeld, maar alleen omdat het voor de goede uitoefening van zijn beroep noodig was. Het pleit voor een ontwikkeld rechtsgevoel wanneer men deze verplichting tot geheimhouding ruim neemt en dezelve niet beperkt tot geestelijke, medicus en advocaat, (de vertrouwensberoepen bij uitnemendheid); maar ook aanneemt voor accountant, bankier, makelaar en journalist. Men beschermt het vertrouwen zooveel te meer en..... schaadt geen andere belangen!

Met de laatste woorden hebben wij reeds aangeduid, waarom

naar een geheel anderen maatstaf beoordeeld moet worden of iemand uit hoofde van zijn beroep ook het recht heeft zich van het afleggen van getuigenis te versoonen: daarmede schaadt men wel andere belangen. Zelfs een algemeen belang van hooge orde: dat er met zoo volledig mogelijke kennis van zaken recht gesproken worde!

Tegenover dat algemeen belang stellen de verdedigers van het versoöningsrecht terecht, een ander algemeen belang, namelijk dat voor sommige beroepen geheimhouding onder alle omstandigheden gewaarborgd moet zijn. Het is zeer moeilijk deze beide postulaten van algemeen belang tegenover elkaar af te wegen.

Wanneer wij ons er goed rekenschap van geven, dat het zwijgen van een getuige voor den Rechter tot gevolg kan hebben, dat een schuldige niet veroordeeld kan worden (of erger: dat een verkeerde voor den schuldige gehouden wordt) of dat aan een eischer bij gebrek aan voldoende bewijs ontzegd moet worden hetgeen hem rechtens toch toekwam, dan zullen wij alleen in de uiterste noodzaak aan een getuige het recht willen toekennen zich uit hoofde van zijn beroep van het afleggen van getuigenis te versoonen. Die uiterste noodzaak moet dan bestaan in het zooveel besproken algemeen belang, dat een geschonken vertrouwen geëerbiedigd moet worden. Doch ook de bescherming van dit belang krijgt o.i. een ander karakter, wanneer het om het afleggen van een verklaring in de rechtszaal gaat. Spreken aldaar mag men allermint gelijk stellen met spreken in het openbaar.

Men moet wel in het oog houden, dat het afleggen van getuigenis niet gelijk te stellen is met het schenden en openbaren van een geheim. De sluier van het geheim wordt — zoo noodig in een terechtzitting met gesloten deuren, waar geen publiek, geen pers, bij voorkeur ook geen deurwaarders en gerechtsboden aanwezig zijn — slechts zooveel opgelicht als noodig is voor den Rechter om beter tot de waarheid te kunnen doordringen en beter te kunnen recht doen. Voor het overige kan het geheim weder geheim blijven; de rechters en advocaten, die noodzakelijkerwijze op die terechtzitting aanwezig waren, zullen verder het zwijgen er toe doen.¹⁾

Acht een getuige zich uit hoofde van zijn beroep ook in deze omstandigheden nog niet verantwoord om te spreken, (dat beteekent om tot het vinden der waarheid mede te werken), dan moet de oorzaak daarvan wel haast daar in liggen, dat zijn „beschermeling” hem een geheim heeft toevertrouwd, hetwelk het daglicht niet kan verdragen; waarvan de openbaring den „beschermeling” zelf (of een derde, dien de „beschermeling” uit den handen der Justitie „redden” wil) als de schuldige zou aanwijzen.

Is deze bescherming van het beroepsgeheim — waardoor schuldigen een gerechte veroordeeling kunnen ontgaan — nog een openbaar belang, zelfs een openbaar belang, waaraan de rechtspleging tot op zekere hoogte opgeofferd mag worden?

Ja, ook dat kan nog zoo zijn; maar wij moeten nu toch wel tot zeldzame gevallen komen. De geestelijke, de medicus, de advocaat zijn zulke zeldzame gevallen. Zij zijn van oudsher als de typische vertrouwenslieden gencemd, omdat hun beroep uiteraard medebrengt, dat zij menschen moeten bijstaan, die gezondigd hebben, ziek zijn, de wetten hebben overtreden. De geestelijk en lichamelijk bezwaarden moeten geholpen kunnen worden, het is inderdaad een zeer groot algemeen en zedelijk belang dat deze hulp niemand onthouden wordt, ook niet den-

genen, die zeer ernstige feiten te verbergen hebben. De uitoefening van genoemde beroepen brengt noodzakelijkerwijze met zich mede, dat zij, die zoodanige geestelijke, lichamelijke of rechtskundige hulp behoeven, alles moeten kunnen opbiechten aan dengene, die hun die hulp verleenen zal. Daarom ook is in zulke gevallen inderdaad de waarborg dat die geheimen onder geen omstandigheden overgebracht zullen worden, onmisbaar.

Wij hebben getracht door bovenstaande aan te toonen, hoe innig de noodzakelijkheid tot geheimhouding met de uitoefening van het beroep verbonden moet zijn om een versoöningsrecht te kunnen erkennen, terwijl het dan bovendien nog een algemeen belang moet zijn, dat zoodanig beroep (onder den waarborg van volkomen geheimhouding) uitgeoefend wordt.

Keeren wij thans tot onze vraag terug of ook de Accountant een versoöningsrecht heeft.

Is de noodzakelijkheid tot geheimhouding onder omstandigheden, zooals hierboven geschetst zoo innig aan de uitoefening van het accountantsberoep verbonden, dat zij een onmisbare voorwaarde voor de uitoefening van dat beroep moet zijn?

Is het een algemeen belang van de allereerste grootte, dat ook degenen, die iets voor de Justitie te verbergen hebben, de hulp van den accountant moeten kunnen inroepen onder de waarborg, dat de accountant onder alle omstandigheden het stilzwijgen zal kunnen bewaren?

Wij wagen het te betwijfelen.²⁾

De aard van het beroep van accountant brengt, naar onze meening, te weinig mede, dat degenen, die „in nood verkeerden” (in den zin, zooals hierboven bedoeld) accountantshulp niet zouden mogen missen. En omgekeerd vordert het algemeen belang o.i. ook niet, dat de accountant zijn beroep moet kunnen uitoefenen onder de onmisbare voorwaarde, dat hij nimmer genoodzaakt mag worden een getuigenverklaring in rechte af te leggen, waardoor hij misschien niet het belang van zijn cliënt, maar wel het Recht zou dienen. Men kan het geval denken, dat iemand, die gefraudeerd heeft, doch zijn fout weer goed wil maken, de diensten van een accountant noodig heeft om zijn boeken in orde te brengen. De accountant helpt hem dan om weer in het rechte spoor te komen. Toch meenen wij niet, dat dit een hulp is, waarop een delinquent in het algemeen belang aanspraak moet kunnen maken onder den waarborg van volkomen geheimhouding. De hulp verleend om materieel de sporen van een fout uit te wisschen is toch van principieel anderen aard, den de geestelijke hulp aan den zondigen — of de lichamelijke hulp aan den zieken — delinquent verleend. Ook de rechtsgeleerde bijstand van den advocaat is van anderen aard al geven wij toe, dat de grens hier minder scherp te trekken is. Diens taak is het in principe toch vooral om te wijzen op hetgeen voor het recht en het gedrag van zijn cliënt pleit, waardoor b.v. kan blijken, dat diens handelwijze of in het geheel niet, of in veel mindere mate, strafbaar is. Wij zouden het betwijfelen of de advocaat op het zoo ver gaande versoöningsrecht aanspraak zou kunnen maken, indien zijn eigenlijke taak er in zoude bestaan, zijn cliënt behulpzaam te zijn om een begaan vergrijp ongedaan of weer goed te maken.

De bedoeling van ons artikel was dus te wijzen op de noodzakelijkheid om de vraag of de Accountant een beroepsgeheim heeft en de vraag of hij een versoöningsrecht heeft, scherp uit elkaar te houden, terwijl wij de eerste vraag bevestigend, de tweede ontkennend meenden te moeten beantwoorden.

Gaat dit betoog in tegen de bestaande wetsbepalingen?

²⁾ Anders de Rechter-Commissaris te Amsterdam bij beslissing van 9 Januari 1933; Ned. Jurispr. 1933, p. 882.

¹⁾ Wel zal de Rechter zijn vonnis moeten motiveeren en in het openbaar uitspreken. Door een voorzichtige wijze van motiveering zal het gevaar, dat het publiek uit het vonnis naderhand nauwkeurig zou kunnen opmaken welke verklaringen door de getuigen afgelegd zijn, evenwel tot een minimum gereduceerd kunnen worden.

Wij gaven reeds toe, dat de Wet, blijkens de bewoordingen der artikelen 1946 B.W. en 218 Sv., het verschooningsrecht toekent aan alle degenen, die uit hoofde van hun beroep tot geheimhouding verplicht zijn. Doch daarmee is o.i. toch nog niet een uitdrukkelijk voorschrift gegeven, dat per se in dezelfde gevallen, waarin een beroepsverplichting tot geheimhouding bestaat ook een verschooningsrecht moet gegeven worden.

Wij meenen de artikelen 1946 B.W. en 218 Sv. in het verband, waarin zij in de Wet voorkomen, met een kleine aanvulling, zóó te mogen lezen, dat het verschooningsrecht toekomt aan alle degenen, die uit hoofde van hun beroep, *zelfs in geval zij als getuigen voor den Rechter worden opgeroepen*, tot geheimhouding verplicht zijn. Deze artikelen laten dan de vraag, in welke gevallen en in welke beroepen zulks geldt vrijelijk ter beoordeeling aan de Wetenschap en den Rechter, hetgeen o.i. inderdaad de bedoeling van den Wetgever is geweest.

Mr. Th. W. BRANBERGEN

Naschrift

Ik ben de Redactie dankbaar voor de gelegenheid die zij mij geeft om aan het artikel van den Heer *Mr. Th. W. Branbergen* een naschrift toe te voegen.

Voor hen die de ledenbijeenkomst van het Nederlandsch Instituut van Accountants op 18 April 1936 hebben bijgewoond of die het verslag daarvan hebben gelezen, zal het duidelijk zijn dat ik op verschillende punten met den Heer *Branbergen* accoord ga.

In die bijeenkomst heb ik, na crop gewezen te hebben dat met het erkennen van het beroepsgeheim een algemeen belang gediend wordt, betoogd dat in onze wetgeving het beroepsgeheim op dubbele wijze is verankerd: enerzijds in de verplichting van den vertrouwensman om alles wat hem uit hoofde van zijn ambt, stand of beroep als geheim wordt toevertrouwd, geheim te houden, anderzijds in het recht, dat de vertrouwensman heeft om zich, hetzij in civiele-, hetzij in strafzaken, te verschoonen van de verplichting, getuigenis af te leggen. Eenerzijds dus de zwijgplicht, anderzijds het zwijgrecht.

Vervolgens heb ik gesproken over den zwijgplicht en over de systemen die in de wetgevingen van verschillende landen worden toegepast teneinde dien zwijgplicht te regelen: het enuntiatieve systeem, het limitatieve systeem en het systeem van ons art. 272 Wetboek van Strafrecht, dat geen bepaalde beroepen of ambten noemt, en dus aan Rechter en wetenschap overlaat de personen aan te wijzen op wie dit artikel van toepassing is.

Daarna had ik gelegenheid het een en ander te berde te brengen betreffende het zwijgrecht, het recht van den vertrouwensman om ook voor den Rechter te zwijgen, om zich dus van het afleggen van getuigenis te verschoonen. Ook hier is sprake van drie systemen; het systeem in onze wetgeving toegepast in art. 1946 sub 3° Burgerlijk Wetboek (voor civiele zaken) en in art. 218 Wetboek van Strafvordering (wat betreft strafzaken) laat weer de aanwijzing van hen op wie deze artikelen van toepassing zijn over aan Rechter en wetenschap.

Hoewel de bewoordingen waarmee art. 272 Wetboek van Strafrecht enerzijds, art. 1946 sub 3° Burgerlijk Wetboek en art. 218 Wetboek van Strafvordering anderzijds, de geheimplichtigen aanwijzen, voor een groot deel overeenkomen, vloeit daaruit ook naar mijn meening niet voort, dat een ieder, die verplicht is tot zwijgzaamheid ten aanzien van hetgeen hem in de uitoefening van zijn beroep wordt toevertrouwd, het recht zou hebben die zwijgzaamheid ook tegenover den Rechter in acht te nemen. Ik ben het met den Heer *Branbergen* eens, en

ik heb het in mijn inleiding ook betoogd: het is voor den Rechter noodig dat hij de zaken die aan zijn oordeel worden onderworpen kan berechten met zoo volledig mogelijke kennis van feiten en omstandigheden. En het toekennen aan een getuige van het verschooningsrecht heeft tot noodzakelijk gevolg dat aan de volledigheid van die kennis afbreuk wordt gedaan; de categorieën van vertrouwenspersonen, aan wie het wordt toegekend, moeten zoo beperkt gehouden worden als mogelijk is. Zij, op wie de zwijgplicht rust, hebben dus daardoor nog niet, als 't ware automatisch, het zwijgrecht.

De Heer *Branbergen* wil het verschooningsrecht alleen toegekend zien aan den geestelijke, den medicus en den advocaat. Zij moeten, zoo redeneert hij, menschen bijstaan die gezondigd hebben, ziek zijn of wetten hebben overtreden. Die menschen behoeven hulp en het is een groot algemeen en zedelijk belang dat deze hulp hun niet wordt onthouden; dat zij alles moeten kunnen opbiechten onder de waarborg dat hun geheimen onder geen omstandigheden overgebracht zullen worden. Maar zijn het dan, zou ik willen vragen, alleen zondaren (die hun geweten willen ontlasten), of zieken, of boosdoeners, die behoefte hebben aan hulp welke hun slechts dan goed kan worden verstrekt als zij zonder eenige terughouding opbiechten? Is het geen algemeen belang dat ook aan hen, die geen zondaren, zieken, of boosdoeners zijn, de hulp niet wordt onthouden die zij behoeven? En is het dus niet wenschelijk dat deze hulpbehoevenden de zekerheid verkrijgen dat hun geheimen onder geen enkele omstandigheid zullen worden geopenbaard? Ik meen, dat al deze vragen bevestigend moeten worden beantwoord en dat tot hen, wien het verschooningsrecht toekomt, dienen te worden gerekend o.a. notarissen en ook openbare accountants. Ik mag herinneren aan een door mij in mijn inleiding geciteerd arrest van het Hof te Arnhem, waaraan ik ontleen:

„dat de Rechtbank het aan den notaris toekomende recht om „zich van het geven van getuigenis te verschoonen te veel heeft „begrensd; dat toch een notaris is de persoon, aan wien veelal „vertrouwelijke mededeelingen worden gedaan, in boedel-, ver- „mogens-, en familiezaken en dat het algemeen belang eischt. „dat het publiek zich tegenover den notaris vrij kan uitspreken, zonder te behoeven te vreezen, dat de notaris zal kunnen „worden gedwongen, als getuige die mededeelingen te open- „baren; dat dus telkens, wanneer het een dier onderwerpen „betreft, aan den notaris ter beoordeeling staat, in hoever zijn „ambtelijke plicht hem gebied te zwijgen”.

Hetgeen het Hof hier overweegt t.a.v. den notaris, geldt m.i. in niet mindere mate voor den openbaren accountant. De hulp van dezen functionaris wordt in verreweg de meeste gevallen niet ingeroepen door hen die iets voor de Justitie te verbergen hebben, of die materieel de sporen van een fout wenschen uit te wisschen, en de Heer *Branbergen*, die zich afvraagt of de accountant op grond van *deze* hulp aanspraak kan maken op het verschooningsrecht, gaat uit van een volkomen onjuiste premisse.¹⁾ Neen, de accountantshulp wordt ingeroepen door fatsoenlijke burgers, door bedrijfsleiders, die behoefte hebben aan het advies van den onafhankelijken bedrijfs-economischen deskundige. Zooals diezelfde fatsoenlijke burgers ook nu en dan behoefte hebben aan de voorlichting van den advocaat, den notaris. Doch willen deze adviezen op goede gronden gebaseerd zijn, dan moeten dien deskundigen alle bij-

¹⁾ Ik mag hier misschien even wijzen op de m.i. merkwaardige uitspraak van den Heer *Branbergen*, die den advocaat het verschooningsrecht toekent, omdat het in principe zijn taak is het gedrag van zijn cliënt goed te *praten*, terwijl de Heer B. betwijfelt of den advocaat dit recht zou toekomen indien zijn eigenlijke taak erin zou bestaan zijn cliënt te helpen een vergrijp goed te *maken*!

zonderheden van het bedrijf, alle omstandigheden, in één woord, alle geheimen, zonder eenige terughouding worden toevertrouwd. En die advies-behoevenden zullen te onbeschroomder hun geheimen opbiechten, naarmate zij meer zekerheid hebben dat die geheimen niet zullen worden geopenbaard, zelfs niet aan den Rechter. Het gaat hier inderdaad om geheimen die het daglicht niet kunnen verdragen; welke uitdrukking hier evenwel niet in den gewonen, d.i. ongunstigen, zin moet worden opgevat.

Ik ben mij er wel degelijk van bewust dat het toekennen van het verschooningsrecht aan de openbare accountants tot gevolg zal hebben, dat den Rechter nuttige mededeelingen kunnen worden onthouden, dat daardoor dus aan het groote algemeene belang van een zoo juist mogelijke rechtspraak misschien afbreuk wordt gedaan, zoo goed als dit het geval is tengevolge van het toekennen van dit recht aan andere geheimplichtigen. Naar mijn overtuiging weegt daartegen ruimschoots op het grotere algemeene belang gelegen in de onbeschroomde raadpleging dezer functionarissen.

En mocht het zwijgen van den openbaren accountant tot gevolg hebben, dat een onschuldige zou kunnen worden veroordeeld, welnu, dan zal die accountant hebben te overwegen of in dat geval spreken niet tot plicht wordt. Zooals ik in mijn inleiding heb uiteengezet, is m.i. de verplichting tot het bewaren van het beroepsgeheim niet absoluut: er zijn gevallen waarin de vertrouwenspersoon zich tot bekendmaking van het hem toevertrouwde geheim zal gedwongen gevoelen, teneinde grooter naadeel af te wenden.

Ik sprak tot dusver met opzet van den openbaren accountant. Aan den vakgenoot, die het beroep van openbaren accountant niet uitoefent, dus den internen accountant, of den boekhouder met een accountantsdiploma, zou naar mijn bescheiden meening het verschooningsrecht niet dienen te worden toegekend, hoewel de laatste door opleiding volkomen gelijkwaardig is aan den eerste, en hij zelfs lid van dezelfde vakvereniging kan zijn. Ik zou dit recht willen reserveeren voor den onafhankelijken vertrouwensman, die niet in dienstbetrekking staat tot zijn opdrachtgever. Zou men het verschooningsrecht eveneens toekennen aan het eigen personeel (waartoe ook de interne accountant behoort), dan zou daardoor een te groote categorie van personen vrijgesteld worden van den plicht tot het afleggen van getuigenis, een categorie die bovendien meestal niet door opleiding en ontwikkeling in staat zou zijn dit recht juist te hanteeren. Tot schade van een goed gefundeerde rechtspraak.

L. VAN ESSEN Lzn.

DEUTSCHES FACHKONGRES FÜR DAS PRÜFUNGS- UND TREUHANDWESEN IN WEIMAR

Dit eerste Duitse vakeongres van beroepsgenooten is van 13—15 November j.l. in Weimar gehouden. Op uitnoodiging van het congresbestuur hebben het dagelijksch bestuur van het N. I. v. A. en drie andere N. I. v. A. leden, twee hunner verzegeld van hun echtgenooten, als Ehrengäste dit congres bijgewoond. Behalve door onze delegatie was het buitenlandse beroep vertegenwoordigd door een Engelschman (een andere Engelschman was op het laatste oogenblik verhinderd en zond een hartelijk telegram) een Deen, een Noor en een Pool.

Nederland was dus wel sterk vertegenwoordigd, een gevolg van de persoonlijke vriendschapsbanden, die reeds gedurende vele jaren met enkele der Duitse beoefenaars van het beroep bestaan, en ook van de belangstelling, die van uit Duitschland

elk jaar weer in den Accountantsdag van het N. I. v. A. wordt betoond.

De verleiding is groot om in dit verslag ook eenigszins uitgebreid den lof te spreken over de wijze, waarop de buitenlanders in het algemeen, en de Hollanders in het bijzonder, zijn ontvangen. Wij doen dat niet, maar volstaan met te constateeren, dat zij door middel van bons, die hen in het hotel bereikten, vrijwonen en vrije maaltijden hadden en het aantal bons voor bezoeken aan bezienswaardigheden zoo groot was, dat zij geen enkele congreszitting hadden kunnen bijwonen, als zij die alle hadden willen gebruiken. Maar een bezoek aan het Goethehaus moest er natuurlijk in ieder geval van afgenomen worden.

Er was officieel voor alle deelnemers een feestconcert in het Weimarer National Theater van de Weimarschen Staatskapelle, voorafgegaan door een ontvangst van de Ehrengäste door den Reichsstatthalter in het slot, een thee voor de dames van de deelnemers in slot Tiefurt en een Kameradschaftsabend in de Weimar-Halle, waar muziek, zang en dans elkaar afwisselden en waar vriendelijke, feestelijke toespraken ten beste werden gegeven.

Over de intimere bijeenkomsten van de buitenlanders met den voorzitter van het congres *Dr. Mönckmeier* en zijn vriendelijke gade, waarbij ook andere naar voren komende leiders van het congres aanwezig waren, spreken wij nu niet, maar ook deze werden door allen, die er aan deelnamen ten zeerste geapprecieerd.

Maar nu het congres zelf. Het spreekt vanzelf, dat alles schitterend geregeld was en dat alleen een omstandigheid, die de congresleiding niet in handen had, bij de opening een vertraging kon geven, n.l. het te laat binnenloopen van een trein, die eenige officieele personen voor de opening naar Weimar bracht. Maar overigens klopte alles prachtig.

Het congres werd gehouden in de Weimar-Halle, waar voor de zeker 1500 bezoekers voldoende plaats aanwezig was. Dit gebouw met zijn ruime entree en corridors is voor zulke bijeenkomsten uitermate geschikt.

Nadat het orkest van de Staatliche Hochschule für Musik in Weimar de Coriolan Ouverture van Beethoven had gespeeld, opende de Reichsgruppenwarter Wirtschaftsrechtler des NSRB, *Dr. Mönckmeier*, als voorzitter van het Institut der Wirtschaftsprüfer, het Congres en hij deed dit met groot enthousiasme, dat bij de aanwezigen grooten weerklank vond.

Op dien eersten dag werden verder een drietal voordrachten gehouden, elk van drie kwartier; den volgenden morgen weer 4 dergelijke voordrachten, terwijl de Zaterdagmiddag en Zondagmorgen werden ingenomen door niet minder dan 18 voorlezingen, elk van een kwartier.

Deze korte voordrachten, die evenals de langere daaraan voorafgaande, niet door debat werden gevolgd, waren een proefneming, die naar officieel bij de sluiting werd geconstateerd, als een succes werd beschouwd. Inderdaad kunnen op deze wijze een groot aantal vraagstukken worden aangesneden, maar niet natuurlijk die meer theoretisch wetenschappelijke vragen, die ook in Duitschland het beroep meer en meer zullen bezighouden, naarmate er meer zulke Duitse vakeongressen gehouden zullen zijn.

Wij stellen ons voor op den inhoud dezer lezingen terug te komen, als wij ze gedrukt voor ons gekregen hebben. Wij bepalen ons nu tot de opsomming van de sprekers en de titels en constateeren alleen, dat wij verschillende lezingen met aandacht hebben gevolgd, o.a. die van *Dr. Mönckmeier*, waaruit ons bleek, dat de organisatie van het beroep in Duitschland de leiders voor vele vragen stelt, die ook bij ons gerezen zijn, maar waarvoor wij althans ten deele al een antwoord gevon-